

FAXE KOMMUNE

STRATEGI for øget adgang til naturoplevelser

2019

Baggrund for strategien

Faxe Kommune er beriget med en spændende og forskelligartet natur, som alle skal have mulighed for at opleve. Undersøgelser viser, at ture i skove og ved stranden er nogle af de friluftaktiviteter, som de fleste benytter sig af, og at brugernes mål for turen netop er "at komme ud i naturen".

Strategien skal ses om et element i arbejdet med at understøtte folkesundheden i kommunen. Undersøgelser viser samtidig, at ophold i naturen reducerer stress og er et væsentligt element i sygdomsforebyggelse og sundhedsfremme. Vi skal i endnu højere grad end i dag tænke natur og kultur ind som ressourcer i de tiltag vi igangsætter for at fremme sundheden hos borgerne, så vi fortsat kan skabe gode og sunde rammer for borgernes liv i Faxe Kommune.

Adgang til natur og til gode naturoplevelser, har en stor værdi for både bosætning, sundhed, læringsmiljøer og friluftsliv. Det er samtidig et potentiale til, at skabe øget vækst indenfor turismeerhvervet. De kvaliteter som de enkelte naturområder har, er vigtige at synliggøre. Det er kvaliteter som knytter sig til det lokale sted og som dermed er unikke og ikke kan opleves andre steder.

Denne strategi sætter retningen for den fremtidig udvikling af det rekreative stinetværk i Faxe Kommune, så den gode naturoplevelse bliver let og tilgængelig i hverdagen for alle. Ved at formidle, styrke og udvikle vores rekreative stinet ud i naturen, vil vi skabe forbedret adgang for kommunens borgere og gæster til både de små lokale ture i hverdagen og til de større ture ud i vores attraktive naturområder og historiske og kulturelle landskaber.

Strategien skal ses i sammenhæng med Byrådets ønske om at arbejde med FNs 17 verdensmål.

Målet for denne strategi er:

at give øget adgang til naturoplevelser i Faxe Kommune

"Med denne strategi fastholdes og udvikles mulighederne for adgang til at nyde og bruge den righoldige natur i Faxe Kommune, med respekt for bevarelse af naturen og i tæt samarbejde med lodsejere, brugere og relevante organisationer.

Samarbejdet skal sikre opretholdelse, vedligeholdelse og udvikling af de rekreative stier der giver adgang til naturoplevelser, og inspirere til formidling af disse.

Vi glæder os til det fremadrettede samarbejde."

Eli Jacobi Nielsen
Udvalgsformand - Teknik & Miljøudvalget

Hvordan gør vi det?

At give alle øget adgang til naturoplevelser, kan løses på mange måder. Det handler både om at skabe gode hverdagsoplevelser i nærområdet og om at skabe særlige udflugtsmål til lokaliteter, hvor man ikke kommer dagligt. Det handler om at skabe adgang for den brede målgruppe og for specifikke målgrupper. Det handler også om at gøre informationer let tilgængelige, hvad enten det drejer sig om ruteplanlægning eller om formidling af natur, lokalhistorie eller kulturspor, der knytter sig til de enkelte områder.

For at få naturoplevelser i hverdagen, er det vigtigt, at de er let tilgængelige for alle. Stinet, som gør det let og attraktivt at bevæge sig rundt i sit eget lokalområde, er derfor vigtige at indtænke i planlægning af nye boligområder. Men stinettet skal ikke bare forsyne det enkelte boligområde, det skal også kobles op på det øvrige stinet og have forbindelser ud i naturen og være med til at binde områder sammen.

Ved projekter, der skaber ny natur, fx ved skovrejsning og naturgenopretning, arbejdes der generelt for at skabe adgang til områderne, så vidt det er muligt. De særlige naturområder kan have en placering langt fra det øvrige stinet, eller langt inde på privat grund, og her kan mulighederne for at skabe adgang være svære. Når vi øger adgangen til særlige naturområder, er det vigtigt både at værne om naturen, og samtidig give mulighed for unikke og interessante naturoplevelser.

For at øge adgangen til naturoplevelser, arbejder strategien med disse emner:

- At synliggøre og formidle de eksisterende rekreative stier rundt i kommunens landskaber.
- At skabe gode oplevelser undervejs på ruten. Det kan være at sørge for at den gode udsigt kan nydes fra en bænk, at ruteforslag og temaruter er tydeligt afmærket, og at naturen og de kulturspor man møder undervejs bliver formidlet.
- At udvikle nye stier og ruter hvor det er muligt, og gerne hvor det giver adgang til nye områder eller naturoplevelser. Samtidig kan nye stier skabe bedre sammenhæng mellem eksisterende stisystemer og dermed øge valgmulighederne mellem forskellige ruter og gøre dem til en ny oplevelse hver gang.
- At fremme den gode dialog med lodsejere, brugere og frivillige, samt med landsbylaug, borgerforeninger, organisationer og alle andre som ønsker, at bidrage med at udvikle de rekreative stier og skabe øget adgang til naturoplevelser.

Stier i Faxe Kommune

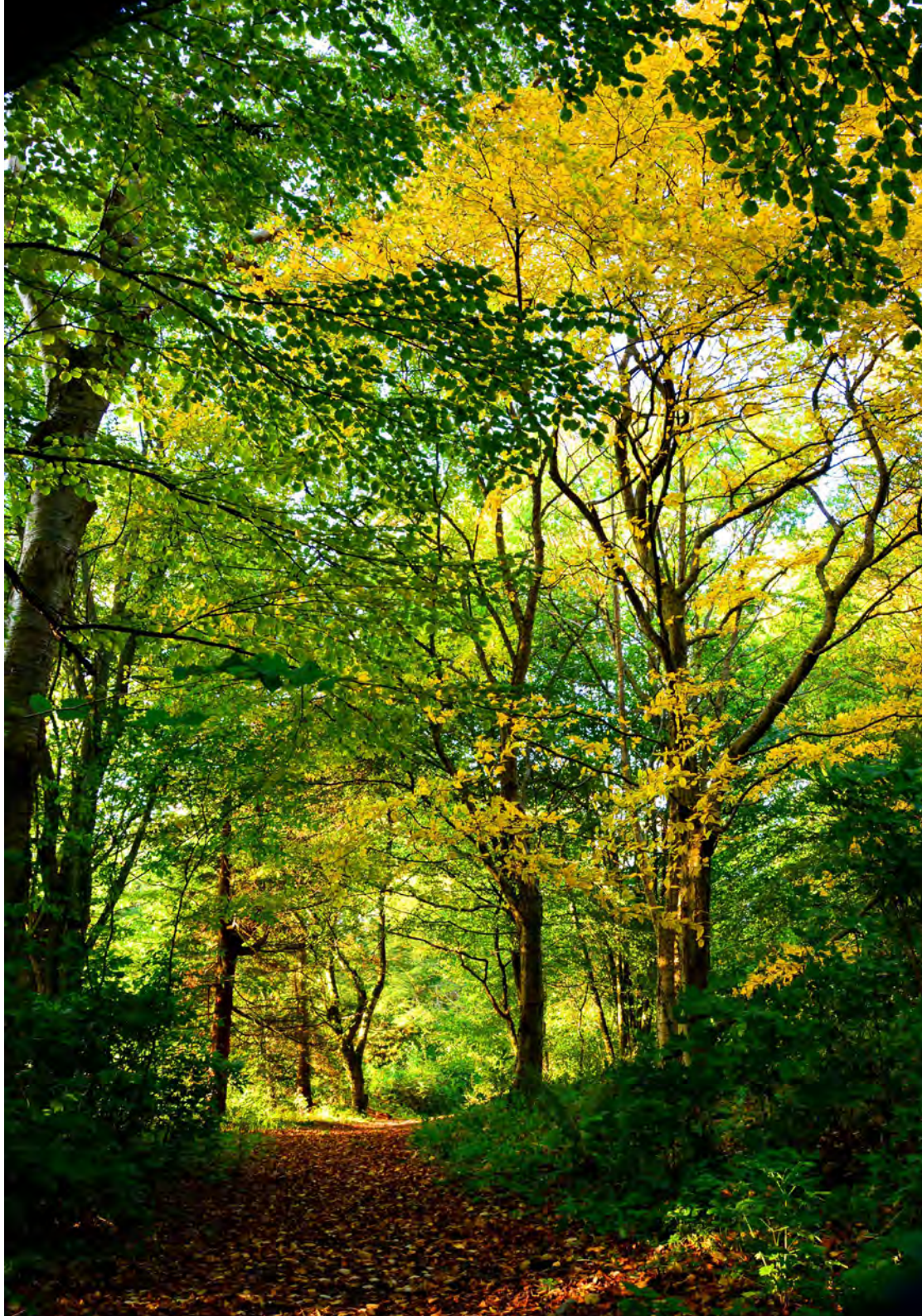
I Faxe Kommune er der forskellige typer af stier, der kan benyttes til at komme ud i naturen. Vi skelner mellem trafikstier og rekreative stier, og denne strategi handler om de rekreative stier. Rekreative stier kan have meget variende bredde og kvalitet og omfatter alt fra skovveje, grusstier og trampestier eller klippede stier i græs.

Stierne kan være kommunalt ejede stier, private fællesvejstier eller private stier. Kirkestier kan være en blanding af ovenstående alt efter hvor de forløber. Alle typer af stier er offentligt tilgængelige, men der er forskel på hvordan og hvornår man må færdes på dem.

De kommunalt ejede stier bliver vedligeholdt af Faxe Kommune, mens privat fællesvejstierne i fx et boligområde oftest vedligeholdes af de tilstødende grundejere eller evt. grundejerforeninger. De private stier vedligeholdes som udgangspunkt af lodsejer, og Faxe Kommune kan ikke pålægge ejer en særlig vedligeholdelsespligt. Derfor vil man opleve trampestier, hvor det er slid fra almindelig færdsel, der alene gør stien farbar. Private stier på landet reguleres typisk efter naturbeskyttelseslovens § 26.

Ifølge naturbeskyttelsesloven § 26 må færdsel på veje og stier i det åbne land kun begrænses, hvis lodsejer mener det er til væsentlig gene for privatlivets fred, for produktionen og for dyre- og plantelivet. Veje og stier, der fører til strande, klitter, skove, udyrkede arealer samt særlige udsigtspunkter, kulturminder og lignende, må ikke nedlægges uden byrådets godkendelse. Byrådet kan beslutte at vejen eller stien ikke må nedlægges, hvis den har en væsentlig rekreativ betydning og der ikke kan laves en anden tilfredsstillende adgang.

Faxe Kommune har registreret alle de kommunalt ejede stier, men det er ikke alle stier på private matrikler, som vi har kendskab til. Der er derfor et behov for, i samarbejde med lodsejerne, at få registreret alle de eksisterende rekreative stier, så der er et samlet overblik, der både kan bruges til formidling af det eksisterende stinet og til vurdering af hvor der mangler nye stier.

TEMA 1 - at synliggøre og formidle eksisterende rekreative stier

De eksisterende rekreative stier skal synliggøres og formidles i samarbejde med lodsejere, brugergrupper og øvrige relevante samarbejdspartner. Dette kan gøres ved fysisk skiltning og markering af stier, og ved hjælp af forskellige digitale platforme. Der skal samtidig gøres en indsats for at øge kendskabet til gældende lovgivning og give brugerne en større forståelse af hvordan man hensigtsmæssigt færdes i naturen og på private arealer.

Forslag til indsatser:

- Fysisk skiltning og markering af ruter på både offentlige og private stier, så det er synligt, hvor man må færdes. Skiltning skal placeres logisk, så den er synlig også i forbindelse med blinde veje. Skiltning og markering af private stier skal ske i samarbejde med lodsejere.
- Formidling af naturbeskyttelsesloven og information om hvor, hvornår og hvordan man må færdes på de forskellige kommunalt- og privatejede arealer.
- Kortlægning af eksisterende rekreative stier og formidling af dem på Faxe Kommunes BorgerGIS, hvor oplysninger om egnethed til fx. barnevogne skal være let tilgængelige.
- Formidling af stier og naturoplevelser på eksisterende platforme, hvor brugerne er vant til at finde denne form for information. Det kan fx være www.udinaturen.dk, som har en kortfunktion, der samler tilbud om aktiviteter i den danske natur. På hjemmesiden kan finde kort over telt- og overnatningspladser, og ruter til vandre-, cykel- og rideture, se hvor man må fiske med og uden fiskekort osv.
- Markedsføring og formidling af ruter, som er særligt velegnede til vandrere, cykelturister, ryttere, løbere, familier osv. Dette kan fx. ske i samarbejde med VisitSydsjællandMøn og andre turismeorganisationer.
- Undersøge muligheden for at øge kendskabet til de rekreative stier, ved at gøre det let for de enkelte brugergrupper at opdatere informationer i deres egne netværk og på netop deres digitale platforme.
- Arrangementer og events kan være med til at øge kendskabet til det rekreative stinet. Det skal undersøges om vi kan blive bedre til at understøtte frivillige tiltag som fx. løb eller guidede vandreture eller lignende.

TEMA 2 - at skabe gode oplevelser undervejs

Der er mange oplevelser, der venter i naturen, og det er vigtigt at skabe gode rammer for ophold og oplevelser undervejs, som er med til at inspirere og invitere til at de rekreative stier benyttes. Det kan være en bænk, som er opstillet på ruten, som kan bruges til en pause, eller at udsigten over landskabet er sikret ved en lille rydning i beplantningen. Det kan også være shelters eller fugletårne, eller formidling af særlig natur. Der er også mange muligheder for at arbejde med temaruter og formidling af kulturspor og lokalhistorie, som kan være med til at give gode oplevelser og viden om lokalområderne.

Forslag til indsatser:

- Når man færdes i naturen, er det oplagt at få formidlet kulturspor, lokalhistorie, særlige landskabstræk og hvilken natur man oplever undervejs. Denne viden skal gøres tilgængelig på forskellige måder - det kan være på BorgerGIS, hvor man vil kunne finde oplysninger om ruter og seværdigheder undervejs, men også ved hjælp af almindelige infotavler og QR-koder, hvor man vil kunne finde yderligere oplysninger.
- Etablering af udsigtspunkter, opholdspladser, shelters, madpakkehuse, fugletårne, fiskepladser, handicapvenlige adgange, og lignende de steder hvor de giver mening og hvor de er mulige at etablere.
- Udvikling af undervisningsforløb som kan benyttes af skoleklasser, og som oplevelsertilbud for familier og turister.
- Når vi laver projekter for forbedring af natur, som fx naturgenopretning, vandløbsprojekter eller lignende, skal der arbejdes med at skabe adgang til områderne og formidle forskellige temaer som fx. naturtyper, fredede arter, vandløbshydrologi og meget mere.
- Formidling af relevant og interessant viden om lokalområderne. Dette kan fx. ske i med fx borgerforeninger, arkivet, museerne og lokale ildsjæle, samt Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening m.fl.
- Kontakte brugerne og høre hvilken form for information de savner og i hvilken form informationerne ønskes formidlet. Der kan fx laves en brugerundersøgelse gennem Faxe Kommunes borgerpanel, kombineret med kontakt til Friluftsrådet, Dansk Vandrelaug, Dansk Cykelturisme m.fl., så vi er sikre på at formidle både ruter og viden på den rigtige måde og på de rigtige platforme.

TEMA 3 - at skabe bedre sammenhæng og flere stier

Der skal arbejdes med at udvikle nye rekreative stier generelt, hvor der kan skabes adgang til oplevelser i naturen, og hvor der kan skabes bedre sammenhæng mellem de eksisterende stier. Det gælder både i og omkring boligområder, hvor der kan skabes mulighed for en lille hverdagsnaturoplevelse, og hvor der kan skabes en større turmulighed ud i naturen. Nye rekreative stier kan således både være kommunalt ejede stier og private stier, som udvikles i samarbejde med lodsejere, hvor der er mulighed og interesse for det.

Forslag til indsatser:

- Der kan arbejdes med at skabe flere stier de steder, hvor man oplagt kan forbinde et eksisterende stinet med hinanden, så det samlede stinet og dets forgreninger øges mest muligt - også på tværs af kommunegrænser. Det kan være at etablere en rekreativ sti som bindeled mellem eksisterende cykelstier eller mindre trafikerede veje, eller at udvide det samlede rekreative stinet med nye forbindelser.
- Sammenhæng mellem de forskellige rekreative stinet, kan også understøttes af etablering af flere cykelegnede stier i eget tracé igennem kommunen, så man trykt kan komme fra det ene naturområde til det andet, uden at være afhængig af bil eller offentlig transport.
- Der kan arbejdes med at etablere sammenhængende stinet langs åer eller mellem skove hvor der allerede er stier, men hvor det ikke tydeligt hvordan man kommer fra den ene skov videre til den næste.
- Ved nye anlægsprojekter som fx skovrejsning eller ved etablering af tekniske anlæg i områder der kan anvendes rekreativt, er det oplagt at se på mulighederne for etablering af nye rekreative stier.
- Der kan arbejdes med at skabe øget adgang til naturområder. Da disse arealer ofte ligger på privatejet grund, er et godt samarbejde med og mellem lodsejere særligt vigtigt.
- I udviklingsstrategierne for de 7 større byer i Faxe Kommune, er der mange ønsker og forslag til stier og ruter i de enkelte lokalsamfund, og nye stier i disse byer kan tage udgangspunkt i dette materiale. Der kan arbejdes med udvikling af stier i kommunen i samarbejde med borgerforeninger og andre lokale grupper og med udgangspunkt i de udviklingsstrategier, som hver by har fået udarbejdet.

- I mange landsbyer er der kun en hovedvej eller landevej, som forbinder landsbyen med omverdenen. I landsbyerne er der derfor ikke altid mulighed for at gå på en rekreativ sti ud i naturen. Der skal ses på om det er muligt, at etablere nye stier langs markskel eller eventuelt genetablere nedlagte stier, hvor de mangler. Disse stier skal helst forbinde landsbyer med hinanden eller skabe forbindelse til fx nærliggende skove eller andre naturområder.

- Fokus på udvikling af nye stier, som samtidig kan understøtte andre emner som fx sundhed, bevægelse, turisme og læring. Måske kan der etableres stier der forbinder skoler, daginstitutioner og byområder generelt med naturområder, og måske er der behov for flere stier der forbinder kommunens ferieområder, som sommerhuse og campingpladser med let tilgængelige naturområder.

- Der kan i samarbejde med forskellige brugergrupper udvikles stier, der henvender sig til særlige målgrupper. Stierne skal kunne bruges af alle, men det at de har et tema eller en særlig målgruppe, gør dem attraktive for specifikke målgrupper. Det kan være kulturelle vandreruter, historiske ruter, pilgrimsruter, ruter der er særligt velegnede til familier eller til handicappede, stier der har en særlig flora undervejs eller lignende.

TEMA 4 - at skabe dialog og involvering om naturoplevelser

En dog dialog og involvering af lodsejere og forskellige samarbejdsparter er afgørende i alle temaerne for, at vi i fællesskab kan løse den fremadrettede opgave for øget adgang til naturoplevelser. Forslag til indsætter er derfor ikke udtømmende, da der løbende vil opstå nye samarbejdsmuligheder i takt med at opgaven udvikler sig.

Forslag til indsatser:

- Mulighed for nye samarbejder på tværs af den interne organisering i Faxe Kommune, hvor skoler, daginstitutioner, plejecentre, foreningsliv osv. kan have ønsker, forslag og ideer der kan inddrages i det videre arbejde.
- Samarbejde med de lokale ejere, beboere og brugere, som har en række ønsker og nyttig viden, som er altafgørende for om lokale initiativer kan lykkes. Herunder undersøge interessen for, at frivillige og lodsejere i fællesskab søger midler til planlægning af nye stier igennem tiltag som "Spør i landskabet", som er et samarbejde mellem forskellige organisationer og støttet af NordeaFonden.
- Samarbejde med lokalhistorikere, arkiv og museer, som har særlig viden om lokalområderne og de fortællinger der knytter sig til bestemte steder, samt samarbejde med turistorganisationerne, erhvervslivet og de særlige brugernetværk som har stor viden om, hvordan vi målretter vores informationer brugerne.
- Samarbejde med de lokale afdelinger af Hjerteforeningen og Danmarks Naturfredningsforening om skiltning og formidling af turforslag, ligesom Friluftsrådet kan bidrage med sparring.
- De forskellige typer af stier og deres ejerforhold betyder at stierne driftes forskelligt. Det er derfor løbende behov for at drøfte ønsker til ændringer af drift på baggrund af brugen af stierne, og i hvilket omfang frivillige kan inddrages i drift af stier. Det kan fx. være brugergrupper, som har særskilte ønsker til driften, som de sørger for at udføre, eller oprettelse af lokale stilaug der varetager særlige strækninger.

Der er uanede muligheder for gode samarbejder på tværs og med respekt for hinandens forskellige ønsker og mål, som kan være med til at understøtte målet:

- at give øget adgang til naturoplevelser.

